

đã phóng bi n đi m t. Có n Ngo i b t g p tôi cùng lũ tr trong xóm đi t m sông. Ngo i b t v , n m xu ng ph n, r i Ngo i qu t cho 3 roi đầu qu n đít. Đánh xong, Ngo i quăng cây roi, r i ng i b t xu ng b c a, m t nhìn xa xăm. Ngo i nói run run nh khóc Cha Má bây g i bây cho Ngo i. Cha bây ng i ta b t đi không bi t ch ng nào v . Còn Má bây b n làm ăn trên Sài Gòn. Bây c c i Ngo i đi t m sông. L Hà Bá nó b t bây, ch ng Cha bây v , Ngo i ăn nói làm sao v i Cha bây?. R i Ngo i xuýt xoa khi x c d u cù là cho tôi Ngo i đánh bây đau, bây có gi n Ngo i không?. Tôi h i đó không đ c nh cái th y gì đó trong truy n Tàu, th y M đánh không đau thì th ng M h n vì bi t M đã già y u. Tôi gi n Ngo i vì Ngo i đã qu t tôi t i 3 roi thay vì ch 1. Th y tôi im l ng không tr l i, Ngo i l i nói Thôi đi thay đ đi, r i Ngo i n u c m cho ăn. Mai Ngo i r nh Ngo i n u chè cho bây ăn.

Ngo i tôi là bà tiên nhân t trong truy n c tích. Ngo i đ giành t ng trái xoài, t ng n i chu i, vài kí g o, r i Ngo i theo xe đò lên Saigon ti p t cho gia đình tôi. Cái th i mà Vi t c ng, đ nh cao trí tu c a nhân lo i, ngăn sông c m ch , đ i s ng các thành ph nh Saigon, vô vãn khó khăn. Quanh năm ch có bo bo, x p hàng tranh nhau vài con cá ng, g o thì m c và tr c khi bán h còn tr n thêm đá dăm. C m t mi n Nam trừ phú đã tiêu đ u b i m t lũ ngu đ n nh ng cao ng o sau khi chi m đ c mi n Nam ch b i s m c c , mua bán gi a các đ i c ng.

Ngo i tôi c m t đ i ít khi r i kh i m nh đ t quê. L n nào lên Saigon thăm cháu, Ngo i ch ch ng 1 hay 2 b a là Ngo i đòi v . Ngo i nói Ngo i đi v y không ai trông nhà. Gà, v t không ai lo. Và l n nào tr c khi v , Ngo i cũng hôn t ng đ a cháu m t. M y ch em tôi c ch c Ngo i Ngo i Tây quá há. Khái ni m quê h ng v i tôi r t g n gũi, m c m c. Quê h ng là bóng Ngo i còng, là n c i móm mém c a Ngo i tôi. Gi Ngo i m t r i, tôi ch ng còn m y h ng thú m i khi có ai r tôi v thăm Vi t Nam.

Xem xong cu n băng video, tôi v a vui v a bu n. Vui vì m ng cho bà ch h nên duyên v ch ng và hy v ng ch s có m t cu c s ng t t đ p h n cho b n thân và cho con cái ch sau này n i x xa. Vui vì đ c nhìn l i bà con, chòm xóm, quê h ng dù ch qua băng đĩa. Vui vì th y nh ng ng i thân yêu v n bình an, m nh gi i. Bu n vì th y sao quê mình v n còn nghèo quá. Nhìn nh ng đ a bé mình tr n trùng tr c, đen đ i, kh ng khiu đ ng hai bên đ ng làng nhìn theo đám r c dâu, tôi mu n a n c m t. Các em ch c ch ng th hàng ngày đ n tr ng, mà ph i lam lũ đi coi trâu thuê cho ng i ho c theo đám mót lúa vào nh ng ngày g t. Các em v n h n nhiên vui c i mà không h bi t t ng lai s ra sao. Cu c đ i các em r i s l i nh cha m các em hi n t i, ăn b a sáng là ph i ch y lo cho b a chi u, qu n qu t quanh năm mà cu c s ng ngày càng nghèo, càng khó h n. Có nh ng đ a bé nét m t r t ngây th , tay chân v n còn l m lem bùn đ t đ ng ngây ng i ng m nghĩa nh ng chi c xe r c dâu bóng l n mà không h dám l y tay s vào vì ng i tài x c chăm chăm trông ch ng chúng, nh th nh ng con b nh truy n nhi m c n tránh xa. Nh ng ng i quay phim chuyên nghi p thì c xua đ u i chúng vì lo s hình nh nghèo nàn, m y u c a chúng s l t vào ng kính. Nh ng c già l ng đã còng, mi ng nhai tr u, tay ch ng g y nhìn theo mà c xuýt xoa khen s giàu sang c a chú r . Các c

có đ c h ng nhàn khi cao tu i, hay ngày ngày v n ph i v t v m t ng c ng d a khô, nh t ng c ng c i sót l i trong v n ng i khác, ho c l n l i mò ki m t ng con tép h u có th đ p đ i qua ngày.

Đám c i d i quê th t là vui. Cô dâu c n bên kia giàm K Hôn nên có c nh r c dâu r t đ i nên th , c nh c nh ngày x a, ng a anh đi tr c, vống nàng theo sau. Nh ng thay vì dùng ng a thì ng i ta dùng đồ. M y ch c chi c đồ đ c k t hoa trông r t đ p m t n m san sát nhau, n i b t bên b sông. Giàm này có tên K Hôn. Theo t c truy n, ngày x a vua Gia Long đang đi thuy n, nhìn th y n c m t bên ch y xuôi, m t chi u ch y ng c, nhà vua bu t mi ng nói Cái giàm này k hôn?. Ng i x a l y chuy n này mà đ t tên cho cái giàm.

Máy ch p hình c b m nh p nhoáng. Chú r cho m n đ n hai nhóm quay phim nh th s có gì tr c tr c. Đó là ch a k ba b n cái máy do thân nhân, gia đình chú r đưa nhau t quay l y. Đ ng làng d n ra b sông đ ng nh quá ch t, quá h p cho h n m t ch c chi c xe tháp từng chú r đi đón dâu. M y anh tài x ch c đ c bo h u h l m hay sao mà trông có v vênh vào khác th ng v i nh ng ng i dân quê đ ng hai bên đ ng làng trông theo.

Đám c i Vi t ki u có khác, cô dâu thay m t lúc b n, mặc cái áo dài, chú r cũng xúng xính khăn đóng, áo dài l y bàn th làm l gia tiên. Đúng nh ông bà mình nói, có ti n sinh l nghĩa. Thay vì đ n gi n các th t c c i h i, ng i ta l i bày v n kia làm cho đám c i thêm ph n long tr ng và c u k . Chú r không nh n ti n m ng mà còn làm ti c đ i c làng, không k thân s , không k giàu nghèo. Đám c i đ i luôn ba ngày, c nh m t đám cúng đình. Ba con bò thí t to đ c v t ra làm ti c. Có nh ng ng i theo tôi bi t ch ng có h hàng gì v i gia đình tôi, th m chí ch ng có quan h hay quen bi t gì cũng có m t trong đám c i. H xông vào ph cái này, giúp cái kia đ mong đ c m i vào bàn. Các công vi c nh ch ng m y t m b t, s p x p bàn gh , lau r a chén bát ho c k t lá d a làm c ng vu qui cũng không c n thuê ng i làm. H làm m t cách t nguy n, vui v , nói chuy n, bàn tán râm ran nh th đám c i m t ng i thân c a h . Dì tôi b a nào cũng dành ra đ n ba, b n bàn riêng cho h . Vui nh t là đám con nít, chúng c bu theo đám th n u ăn ở phía nhà sau. Lâu lâu đ c cho cái này, cái kia là chúng nh y lên, ch y khoe v i chúng b n. Ch c là lâu l m r i chúng m i đ c ăn ngon và nhi u nh v y. Nhìn chúng ăn mà tôi th y t i nghi p và th ng vô cùng. Chúng cũng tr c tu i nh ng đ a cháu c a tôi nh ng chúng hoàn toàn không có tu i th ho c m t tu i th quá lam lũ, c c nh c. Nhìn nh ng cánh tay đen đ i qu t v i n c m i vì cái nóng hay cái cay c a đ ăn r i ti p t c ăn say s a, ăn nh th s m t ph n ho c s b đòi l i, tôi v a bu n c i v a mu n khóc.

Cu n phim k t thúc đã lâu mà tôi c ng i l ng yên, miên man trong suy nghĩ v quê h ng, v đ t n c tôi. T ng lai quê h ng tôi sao v n mù m t, t i tắm nh t ng lai c a nh ng đ a bé này.

H n 30 năm tr c, chúng ta m t đi m t n a n c trù phú, giàu có. M t n a n c mà m i giá tr nhân b n còn nguyên v n, con ng i còn đ i x th t con ng i v i nhau. M t n a n c mà các căn b n dân ch , dân quy n, tuy ch a tr n v n do hoàn c nh chi n tranh, đã đâm ch i, n y l c. H n 30 năm sau, chúng ta m t hoàn toàn m t n c, m i giá tr đ o đ c xã h i h u nh b đ p đ . Đ ng ti n đã và đang thay th tình ng i trong quan h gi a ng i và ng i. Cũng vì ti n, b n c m quy n s n sàng bán m i th . Chúng bán đ t, bán bi n cho b n Tàu phù đ mua ngày, mua tháng ti p t c làm tay sai. Chúng nh n ti n c a t b n ngo i qu c đ bi n c n c thành m t bãi rác kh ng l . Chúng bán thanh niên, thanh n đi làm lao nô kh p n i. Con ng i Vi t Nam, qu c th Vi t Nam b r rúng, b chà đ p. Th t t i nghi p cho m Vi t Nam đã sinh ra, đã c u mang m t b n đ t nát, đ c ác nh ng v ng c t x ng đ nh cao trí tu c a nhân lo i. N c Nh t h ng ch u 2 trái bom nguyên t , th t b i nh c nhã trong th chi n th 2, 1945. V y mà ch đ n năm 1970, Nh t đã làm th gi i ng ng ph c khi t ch c h i ch th gi i Đ ng Kinh. Ch v n v n 25 năm. Ngày nay, Nh t là m t đ i c ng kinh t , c th gi i b chi ph i b i s n ph m c a Nh t. C th gi i ng ng m t cách và tinh th n Nh t. Ngày tr c, khi đ c cu n Nh t B n ngày nay trong t sách c a Ba tôi, tôi th m m c Vi t Nam ngày sau s ch ng th thua kém. Gi c m Vi t c a tôi bao gi thành s th t?

Tôi yêu quê tôi qua nh ng hình nh gi n đ n c a nh ng con ng i r t đ i bình đ , khó nghèo. Tôi yêu quê tôi v i bao nh c nh n c a đ i s ng th ng nh t. Và tôi yêu quê tôi v i c m m t ngày quê h ng s thanh bình, m i ng i dân đ c chăm lo, m i đ a tr đ c đ n tr ng v i tu i th đ y p ti ng c i, h nh phúc.